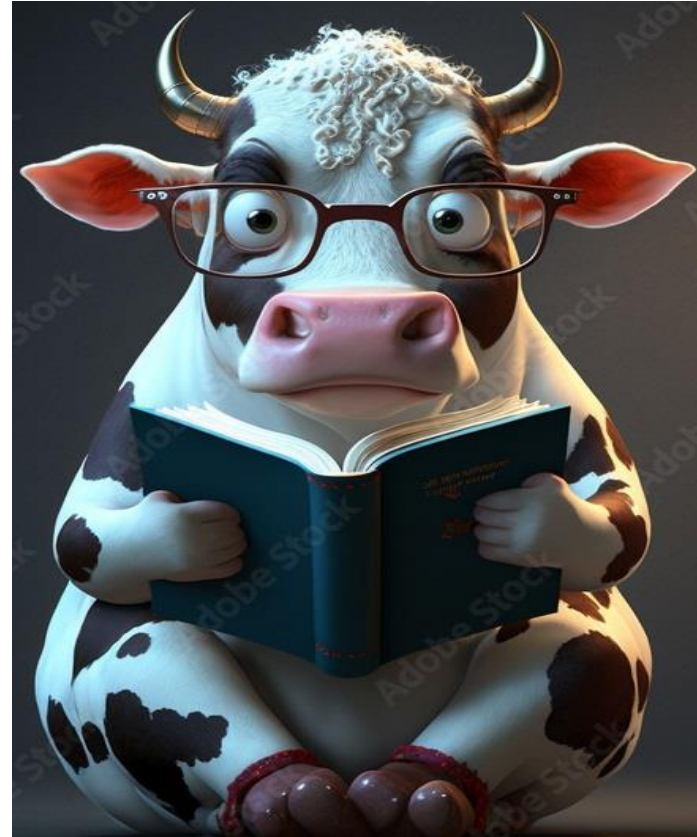

ძროხის ჯიშები

მსხვილფეხა პირუტყვის სარძეო, სახორცე და კომბინირებული ჯიშები

ძროხი ჯიშში იგულისხმება ჯგუფი, რომლებიც გამოირჩევიან ერთგვაროვანი ნიშან-თვისებებით და გამოყვანილი არიან ადამიანის მიზანმიმართული სელექციური მუშაობის შედეგად განსაზღვრულ გარემო-პირობებში.

ჯიშს გააჩნია მათთვის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებების (პროდუქტიულობა, ფერი, სხეულის ფორმა) შთამომავლობაზე მყარად გადაცემის უნარი.

მსხვილფეხა ცხოველის მოვლა

გარეული ცხოველის მოშინაურებით რომელიც ადამიანმა პირველად დაახლოებიტ 6000 წლის წინ მოიშინაურა გაიზარდა ცხოველის ნაყოფიერება, დაიწყო სწრაფი ზრდა, ამალდა პროდუქტიულობა, შესაბამისად ადამიანები აგრძელებდნენ იმ ცხოველების მოშენებას რომლებიც ყველაზე მეტად მოწონდათ.

მოშენების მიზნები და მახასიათებლები მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში მნიშვნელოვნად განსხვავდება, სწორედ ამ მიმართულების გათვალისწინებით გაჩნდა და განვითარდა სხვადასხვა ჯიშის ძროხები

საქონლის შესაბამისი ჯიშის არჩევასა, გასათვალისწინებელია წარმოების მიმართულება და მეურნეობის ადგილობრივი პირობები.

ნახირის ფორმირებისას პირველ რიგში სწორად უნდა იქნეს შერჩული ძროხის ჯიში.

უპირატესობა უნდა მიექცეს იმ ჯიშებს, რომელებიც კარგად არიან შეგუებული მოცემულ ზონაში ცხოველების კვებისა და შენახვის ტექნოლოგიებს.

ჯიშის ინტენსივობა საწარმოში არსებულ საკვებ ბაზას უნდა შეესაბამებოდეს, მაგ:

ინტენსიური ჯიშები- ძალიან კარგი საკვები ბაზის მქონე ფერმებში.

საშუალო ინტენსიური ჯიშები- საშუალო და კარგი საკვები ბაზის ფერმებში.

ექსტენსიური ჯიშები- ცუდი საკვები ბაზის მქონე ფერმებში.

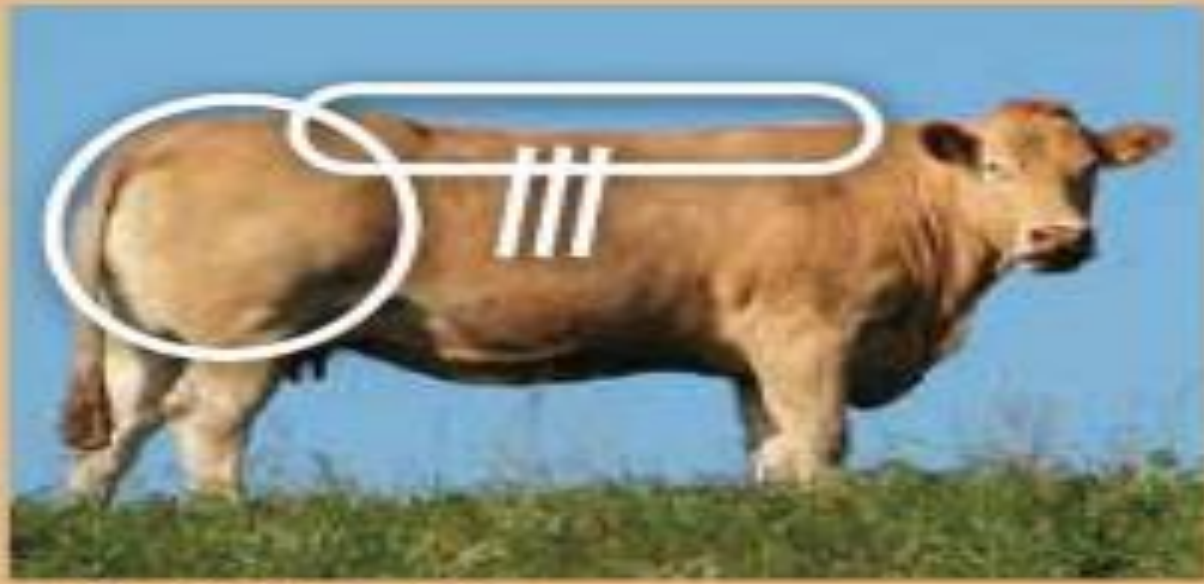

მერძეული ჯიშები

- დახრილი, ღია ნეკნები
- ღრმა მკერდი
- დიდი რაოდენობით საკვების მიღების პოტენციალი
- წვრილი, უკუნთო წვიკები
- ჯირკვლოვანი, განიერი ცური
- ნაკლები კუნთები

მეხორცული ჯიშები

- სწორი ნეკნები
- განიერი, ღრმა მკერდი
- ფართო, დაკუნთული წვიკები
- დაკუნთული ფეხები, ზურგი და ბარძაყები

შვიცი (BRAUNVIEH , BRAUNSWISS)

შვიცი ერთ-ერთი უძველესი ჯიშია, მსოფლიოში არსებული ყველა შვიცი თავდაპირველად შვეიცარიიდანაა წამოსული.

ჯიშის გამოყვანის თარიღად 960 წელია მიჩნეული, როდესაც შვეიცარიაში მდებარე შვიცის კანტონში, ერთ-ერთ მღვდელმსახურს სანაშენე წიგნში აქვს გაკეთებული ჩანაწერი იმის შესახებ, რომ მონასტერს ყავს წაბლა ფერის პირუტყვის ნახირი.

შვიცი კარგად ეგუება სხვადასხვა საკვებს და კლიმატურ პირობებს, კარგად ეგუება მთიან რეგიონებს, აქვს მაგარი ჩლიქი, მშობიარობს მარტივად და ცხოვრობს დიდხანს.

ორიგინალი შვიცი კომბინირებული მეხორცულ-მერძეული მიმართულებისაა, მას ასევე იყენებდნენ როგორც გამწევ ძალას სამუშაო მიმართულებით.

მე-19 საუკუნეში 1869 წელს ჯიში ამერიკაში გაიყვანეს, შვიცის ამერიკაში ექსპორტის შემდეგ მოხდა ამ ჯიშის სარძევე პროდუქტიულობის მიმართულებით სელექციონირება, ასე გაჩნდა გასულ საუკუნეში ე.წ. brown swiss.

1970-იანი წლებიდან შვეიცარიაში აქტიურად დაიწყო ბრაუნ შვიცით ადგილობრივი შვიცის ხელოვნური განაყოფიერება, მისი მიზანი იყო პროდუქტიულობის გაზრდა, რძეში ცილის მაღალი შემცველობა, მშობიარობის გაუმჯობესება, ცურისა და ცურთითების ფორმის გაუმჯობესება, ადრეული სიმწიფე, ექსტერიერის გაუმჯობესება.

იმ დროებს კი რომლებიც არ შეჯვარებულან ბრაუნ შვიცებთან შვეიცარიაში ორიგინალ შვიცებს უწოდებენ, ამჟამად ისინი შვეიცარიაში მყოფი შვიცების მხოლოდ 4% შეადგენენ,

BRAUNVIEH

სიმაღლე მინდაოში - 135-145სმ

წონა - 550-800 კგ

რძე - 6300კგ

ცხიმი 3,95%

ცილა 3,35 %

BRAUNSWISS

სიმაღლე მინდაოში - 140-152 სმ

წონა - 650-700კგ

რძე -7500კგ

ცხიმი - 4.04%

ცილა - 3.44%

მე-19 საუკუნის 60 -იან წლებში დმანისის რაიონში არსებობდა, შვეიცარიელთა დიდი დასახლება.

ემიგრანტებმა საქართველოში თავიანთი პირუტყვიც ჩამოიყვანეს ალ.კუჩენბახმა ჩამოიყვანა საქართველოში 1864 წელს 13 დეკეული და 3 კურო-მწარმოებელი.

AMMARETO - შვიცის ჯიშის
კურო-მწარმოებელი
შპს ფერმა მარგებელი

AMMARETO - შვიცის ჯიშის
კურო-მწარმოებელი
შპს ფერმა მარგებელი

Brown Swiss- შვეიცარული აგრარული
სკოლა კავკასია

Original Braunvieh- შვეიცარული
აგრარული სკოლა კავკასია

ჰოლშტეინი

ჰოლშტეინი ჯიში აშშ-სა და კანადაშია გამოყვანილი ჰოლანდიური ჯიშისგან, რომელიც ამერიკაში გადასახლებულმა ჰოლანდიელებმა პირველად 1621 წელს შეიყვანეს.

ჯიშის თანამედროვე სარძეო ტიპი გამოყვანილია ჰოლანდიური ძროხის ხალასჯიშიანი მოშენების გაუმჯობესების გზით , რომელიც სრულფასოვანი კვების ფონზე ძირითადად ნიშნების მცირე რაოდენობის გაუმჯობესებას ითვალისწინებდა (წველადობა, ცხიმი, სხეულის აგებულება) ასეთი სელექციის საფუძველზე ჩამოყალიბდა მსოფლიოში მერძეული მიმართულების ყველაზე მაღალპროდუქტიული ცხოველი.

ჰოლშტეინები ფერად შავჭრელი ან წითელჭრელია , დიდტანიანი ცხოველია

სიმაღლე მინდაოში ფურის 144 სმ ფური

კუროსი- 155-160 სმ

ფურის საშუალო ცოცახლოი წონა 680-700 კგ, კუროსი 900-1000 კგ

ახალშობილი ხბოს წონა დაბადებისას 35-40 კგ

იწველის 6-12000 კგ რძეს

ცხიმი 3,4- 3,7

ცილა 3,1

ტანხორცის გამოსავალი 50-55%

წითელჭრელი ჰოლშტეინი შავჭრელთან შედარებით ნაკლები მონაწველით, მაგრამ რძის მაღალი ცხიმინობით ხასიათდება 3,9-4,2 %.

ჰოლშტეინის დადებითი მხარეებიდან
აღსანიშნავია :

მაღალი ლაქტაციური მონაწველი
მალმწიფადობა
მშვიდი ხასიათი
დიდი ცოცხალი წონა

უარყოფითი :

საკვებისა ხარისხისა და კვების დონის
მაღალი მოთხოვნილება;
დაავადებებისადმი ნაკლები რეზისტენტობა;
სუსტი ჩლიქი;
სიცხის მიმართ მარალი მგრძნობელობა;
დაბალი ნაყოფიერება;
სისუფთავისადმი განსაკუთრებული
მოთხოვნილება;